

התחדשות מתחם השוק - קריית שמונה

עוד בימיה של יוון העתיקה, השוק העירוני-היומיומי, "האגורה" (AGORA), שימש כלב הפועם של אתונה הנאורה. האגורה לא הייתה רק לזירת המסחר, אלא תשתית פורייה להחלפת נכסים הומאניים כמו דעות, רעיונות והמצאות באספקטים פוליטיים וחברתיים, בעלי צביון ליבראלי, אשר הפכו את יוון של אז למושג תרבותי עשיר ומבוסס. עם השנים, הגנאלוגיה של "השוק" התדקקה לכדי תפקיד חד-ממדי וכמעט בלעדי של סחר חומרי. הפרויקט יוצא מתוך מסקנה זו, ומניח כי "שוק" פוטנציאל תפקודי רחב, כפלטפורמה עשירה של סחר-חליפין רב-גוני ואינטר-דיציפלינארי, אשר עתיד להיות חלק מרוח השינוי הבאה על קריית-שמונה. לפיכך, הפרויקט הציב שלוש אבני-דרך מרכזיות בתכנון השוק המתחדש של קריית-שמונה:

1. בקנה-מידה הארצי, יהווה מוקד משיכה תיירותי, ויסמן את רוח-השינוי בחינוך לאקולוגיה ואתיקה סביבתית.
2. בקנה-מידה האזורי, השוק יהיה לכננת מקשרת בין אזורי סחר, מחקר, תעסוקה ותעשייה הסמוכים לקריית-שמונה, לרבות מרכז העיר, ישובים וקיבוצים עוטפים, אזור-תעשייה צח"ר ומכללת תל-חי.
3. בקנה-מידה המקומי, השוק יהיה לפלטפורמה דחוסה וקומפקטית (HUB), אשר תאכלס תכנים קבועים לצד משתנים, אשר ישלימו זה את זה, ויפעלו מסביב לשעון על-מנת להרחיב את היצע הפעילות.

בכדי לממש את עיקרי המסקנות, יצרנו הקשרים אופקיים ואנכיים בין התכנים בקומפלקס, המייסדים מערכת הפועלת במיטבה על סך-על כל חלקיה:

- קומת הקרקע מנסחת מחדש את הטיפולוגיה השגורה "לדוכני-השוק": שדה של עמודים תשתיתיים, הפזורים על-גבי גריד רציונאלי (במפתחים של 8 מ'), מאפשרים גמישות מרבית למיקום נקודות המסחר וסגירת חללים. העמודים, פרט להיותם בסיס קונסטרוקטיבי לבניין, יספקו נקודות חשמל, מים, תאורה, ואוורור בפריסה אחידה לשוק. סביב העמודים יתארגנו נקודות מסחר רדיאליות עצמאיות (Free standing), אשר ישברו את הדפוס המוכר של רצועת הדוכנים, כאשר את היחס הפרונטאלי בין "מוכר-וקונה", יחליף ממשק היקפי (360 מעלות) של הסוחרים עם סביבתם.
- מתוך הנחה שהשוק הנו רקמה מטאבולית, הקולטת ופולטת חומר על-בסיס יום-יומי, הוקצו שטחים ייעודיים בקומת התת-קרקע כפתרון קונקרטי למיון, הפרדה, ומחזור של הפסולת הנצברת בשוק, לצד פריקה, אחסנה ושינוע של סחורה טרייה. בכך קומת התת-קרקע תהווה נדבך נוסף במאמץ להקנות נופח אתי, אקולוגי וחינוכי לקומפלקס השוק.
- מעל קומת הקרקע, ועל בסיס כותרות העמודים, תוכננו רצפים של גלריות המאכלסות חללי עבודה מגוונים, פרטניים ומשותפים, פתוחים ומאוקלמים. חללים אלו עתידים לשרת מגוון רחב של קהלים, ובכך להוות תשתית למפגשים ספונטאניים בין אנשים מדיסציפלינות שונות, וכן להרחיב את פוטנציאל היזמות ושתופי הפעולה המקומיים.
- מעל לגלריות מתנשא גג שימושי, (קומת טרנספורמציה בעלת רצפה כפולה), אשר יאכלס פונקציות חוץ רב-גוניות, לרבות אזורי-שתייה, אסוף מי-גשם, אנרגיה סולארית, חממות, מצפה כוכבים, מרכז מבקרים, ומסלול היקפי לשולי-הבניין לצפייה בנוף הקרוב של רכס-רמים ממערב, והנוף הרחוק של העמק ממזרח. כמו כן, גשר להולכי רגל תוכן כאמצעי למעבר בטוח לעברו השני של כביש 90 הסואן.
- על-גבו של הגג השימושי, מוקם מגדל מעבדות ומשרדים, אשר יאכלס את תעשיית הפוד-טק (Food-tech), והאגרו-טק (Agro-tech). אנו רואים צימוד אינהרנטי של תחומי ההיי-טק והקדמה בפלטפורמת הלאו-טק והעבודה כהיבריד חדשני ומתוחכם, אשר מנשל מעליו את עול האיזור (ZOINING) מציע מחזוריות עשירה ומפרה בין החקלאי, החוקר, המשווק, הסוחר והצרכן. כולם במקום אחד.

שלביות - הפרגמנטים השונים בפרויקט מקנים איכות נוספת של פירוק וחילוק תהליכי הבנייה לשלבים – תחילה ניתן לייסד את פלטפורמת השוק, הגלריות והגג השימושי; כאשר מגדל- המעבדות והשצ"פ המערבי יכולים להתווסף בשלב אחר. פיתוח - מתוך חשיבה כוללת על מתחם השוק, הפרויקט מציע חיבור הרקמות הפרומות שמסביב דרך מערכת שצ"פ, בעלת רציונל אקולוגי: השקיה וגידולי טרסות שבמקביל לתנובה יסייעו בעצירת השיטפונות, השמה של עצי-צל, וכן שאיפה לשימוש חוזר במים אפורים. השטח הפתוח יבוא על חשבון מגרש החנייה הקיים, כאשר כביש הגישה לפריקה וטעינה הוסט לחלקו הצפוני של השוק, ובמיקומו המקורי תוכנן רחוב משולב. בכך ייווצר חיבור ישיר וטבעי בין מתחם-השוק לאזור המסחרי הסמוך.